

Comarques Centrals

Catàleg de
paisatge
Volum I

Memòria

Aprovació definitiva
Juliol de 2016

Aquest document correspon a l'encàrrec realitzat a l'Observatori del Paisatge de Catalunya per part del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya per a la coordinació del **Catàleg de paisatge de les Comarques Centrals**, en el marc de la Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge de Catalunya, per la qual es creen els catàlegs de paisatge com a instruments per a la introducció d'objectius de qualitat paisatgística en el planejament territorial a Catalunya, així com en les polítiques sectorials. L'Observatori del Paisatge va signar el 23 de gener de 2008 un conveni amb la **Universitat de Barcelona (UB)** per a l'elaboració del Catàleg de Paisatge de les Comarques Centrals. L'Observatori del Paisatge ha fet la coordinació, supervisió i revisió del Catàleg. El Catàleg de paisatge de les Comarques Centrals segueix la metodologia establerta per l'Observatori del Paisatge en el document Prototipus de Catàleg de Paisatge (maig de 2006).

	<p>Conseller de Territori i Sostenibilitat Santi Vila i Vicente Director General d'Ordenació del Territori i Urbanisme Agustí Serra i Monté</p>
DIRECCIÓ, COORDINACIÓ I SUPERVISIÓ:	<p>Joan Nogué. Geògraf. Director de l'Observatori del Paisatge de Catalunya. Pere Sala. Ambientòleg. Coordinador de l'Observatori del Paisatge de Catalunya.</p>
DIRECCIÓ DE L'EQUIP TÈCNIC	<p>Antonio Gómez Ortiz. Geògraf. Servei de Gestió i Evolució del Paisatge. Departament de Geografia Física i Anàlisi Geogràfica Regional. Universitat de Barcelona</p>
EQUIP TÈCNIC:	<p>Maria de Bolòs. Geògrafa. Servei de Gestió i Evolució del Paisatge. Departament de Geografia Física i Anàlisi Geogràfica Regional. Universitat de Barcelona Maria del Tura Bovet. Geògrafa. Servei de Gestió i Evolució del Paisatge. Departament de Geografia Física i Anàlisi Geogràfica Regional. Universitat de Barcelona Jordi Grau. Ambientòleg. Observatori del Paisatge de Catalunya Jordi Bofarull. Geògraf. Servei de Gestió i Evolució del Paisatge. Departament de Geografia Física i Anàlisi Geogràfica Regional. Universitat de Barcelona Gerard Fernández. Geògraf. Servei de Gestió i Evolució del Paisatge. Departament de Geografia Física i Anàlisi Geogràfica Regional. Universitat de Barcelona Carles Mayol. Geògraf. Servei de Gestió i Evolució del Paisatge. Departament de Geografia Física i Anàlisi Geogràfica Regional. Universitat de Barcelona Rosalina Pena. Geògrafa. Servei de Gestió i Evolució del Paisatge. Departament de Geografia Física i Anàlisi Geogràfica Regional. Universitat de Barcelona Jordi Ribas. Geògraf. Servei de Gestió i Evolució del Paisatge. Departament de Geografia Física i Anàlisi Geogràfica Regional. Universitat de Barcelona Francisco Ruiz. Geògraf. Servei de Gestió i Evolució del Paisatge. Departament de Geografia Física i Anàlisi Geogràfica Regional. Universitat de Barcelona David Serrano. Geògraf. Servei de Gestió i Evolució del Paisatge. Departament de Geografia Física i Anàlisi Geogràfica Regional. Universitat de Barcelona</p>

ASSESSORAMENT EXTERN:	<p>Guillem Gutiérrez. Geògraf</p> <p>Montserrat Ventura. Geògrafa</p> <p>Pere Pla. Geògraf</p> <p>Alfredo Fernández de la Reguera. Arquitecte. Escola Tècnica Superior d'Arquitectura, Politècnica de Catalunya</p>
EQUIP DE PARTICIPACIÓ I CONSULTA CIUTADANA:	<p>Xavier Sabaté. Ambientòleg i DEA en geografia. Espai TReS · Territori i Responsabilitat Social</p> <p>Xavier Basora. Ambientòleg i periodista. Espai TReS · Territori i Responsabilitat Social</p> <p>Jordi Romero-Lengua. Ambientòleg i urbanista. Espai TReS · Territori i Responsabilitat Social</p> <p>Pol Huguet. Geògraf. Espai TReS · Territori i Responsabilitat Social</p> <p>Marc Sogues. Ambientòleg i filòleg. Espai TReS · Territori i Responsabilitat Social</p> <p>Irene Navarro. Ambientòloga i paisatgista. Espai TReS · Territori i Responsabilitat Social</p>
TERRITORI I SOSTENIBILITAT:	<p>Josep Armengol. Subdirector general de Planificació Territorial i Paisatge.</p> <p>Genís Carbó. Cap de l'Àrea de Planificació i Estudis Territorials.</p> <p>Josep M. Bosch. Tècnic de paisatge.</p> <p>Margarita Sánchez. Tècnic de paisatge.</p> <p>Miquel López. Delineant.</p>
ALTRES COL·LABORACIONS:	<p>Joaquim Agulló. Enginyer químic; Lluçà Alquézar. Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural; Joan Argemí; Montse Barniol. Biòloga. Consorci Lluçanès; Gisela Boixadera. Observatori del Paisatge de Catalunya (estada acadèmica). Jordi de Bolòs. Historiador. Universitat de Lleida; Isabel Bovet. Agrònoma. Escola Tècnica Superior d'Agrònoms de Lleida; Gemma Bretcha. Observatori del Paisatge de Catalunya; Elisabet Capdevila. Observatori del Paisatge de Catalunya (estada acadèmica). Joaquim Carbó. Escriptor; Milagros Carmen; Anna Casaldàliga. Bibliotecària. Universitat Pompeu Fabra; Rosa Colomer. Consorci de Turisme de l'Alt Berguedà i Consorci Forestal de Catalunya; Guillem Fernández. Observatori del Paisatge de Catalunya (estada acadèmica); Teresa Ferrer. Bibliotecària. Universitat Pompeu Fabra; Agnès Ferrer. Mestra; Teresa Font. Pedagoga i poeta; Andreu Galera. Historiador. Arxiu de Cardona; David Guixé. Institut d'Estudis Lacetans; Anna Jiménez. Observatori del Paisatge de Catalunya; Felip Juste. Observatori del Paisatge de Catalunya (estada acadèmica); Montse Luque. Observatori del Paisatge de Catalunya (estada acadèmica); Laura Megías. Consorci del Lluçanès; Anna Montero. Observatori del Paisatge de Catalunya; Teresa Planes. Economista. Diputació de Barcelona; Albert Puigvert. Biòleg; Miquel Queralt; Josep Maria Ricart. Fotògraf; Maria Roca. Consell Comarcal del Berguedà; Montserrat Rodríguez. Institut d'Estudis Lacetans; Gemma Serch. Ajuntament d'Igualada; Xavier Serrano. Enginyer tècnic agrícola i paisatgista; Rafael Subirachs. Músic; Josep Soler. Agricultor del Bages; Fermí Sort. Institut d'Estudis Lacetans; José Luís Ramírez. Servei de Gestió i Evolució del Paisatge, Universitat de Barcelona.</p>

ÍNDEX GENERAL

1. INTRODUCCIÓ.....	1	3.4. La vegetació i la fauna.....	43
1.1. L'Observatori del Paisatge.....	4	4. EVOLUCIÓ HISTÒRICA DEL PAISATGE.....	53
1.2. Marc legal.....	4	4.1. Els antecedents remots: de la prehistòria a la Romanització.....	55
1.3. Els catàlegs de paisatge de Catalunya.....	6	4.2. El paisatge medieval i modern.....	58
1.4. El Catàleg de Paisatge de les Comarques Centrals.....	9	4.3. Els paisatge als segles XIX i primera meitat del segle XX.....	61
2. METODOLOGIA.....	11	4.4. El paisatge a la segona meitat del segle XX.....	62
2.1. Fases d'elaboració del Catàleg de Paisatge de les Comarques Centrals.....	13	5. PAISATGE ACTUAL I LES SEVES DINÀMIQUES.....	67
2.2. Identificació i delimitació de les unitats de paisatge.....	14	5.1. Els paisatges naturals.....	70
2.3. Identificació de valors en el paisatge.....	17	5.2. Els Paisatges agraris.....	72
2.4. Identificació de rutes i els punts d'observació i gaudi del paisatge.....	19	5.3. Els Paisatges miners.....	74
2.5. Anàlisi de la dinàmica del paisatge.....	20	5.4. Els Paisatges de l'aigua.....	75
2.6. Avaluació del paisatge.....	21	5.5. Els Paisatges urbans.....	77
2.7. Identificació i caracterització dels paisatges d'atenció especial.....	21	5.6. Els Paisatges periurbans.....	80
2.8. Establiment dels objectius de qualitat paisatgística.....	22	5.7. Els Paisatges de les infraestructures.....	83
2.9. Establiment de proposta de mesures i accions.....	23	6. EXPRESSIÓ ARTÍSTICA DEL PAISATGE.....	85
2.10. Caracterització de les unitats de paisatge.....	23	6.1. Literatura als paisatges urbans.....	87
2.11. Continuïtat de les unitats de paisatge entre àmbits territorials.....	24	6.2. Literatura al paisatge de les planes.....	90
2.12. Procés de participació pública i social.....	26	6.3. Literatura als paisatges de muntanya.....	92
3. FACTORS NATURALS DEL PAISATGE.....	29	6.4. Literatura als paisatges rurals.....	99
3.1. El relleu.....	31	6.5. Canço i paisatge a les Comarques Centrals.....	102
3.2. El clima.....	37	6.6. Pintura i paisatge a les Comarques Centrals.....	102
3.3. Els cursos fluvials.....	41	7. VALORS EN EL PAISATGE.....	105
		7.1. Valors naturals i ecològics.....	107
		7.2. Valors estètics.....	116

7.3. Valors històrics.....	126	11.7. Objectiu de qualitat paisatgística 7.....	203
7.4. Valors simbòlics i espirituals.....	132	11.8. Objectiu de qualitat paisatgística 8.....	205
7.5. Valors socials.....	136	11.9. Objectiu de qualitat paisatgística 9.....	207
7.6. Valors productius.....	138	11.10. Objectiu de qualitat paisatgística 10.....	211
8. RUTES I PUNTS D'OBSERVACIÓ I GAUDI DEL PAISATGE.....	143	11.11. Objectiu de qualitat paisatgística 11.....	213
8.1. Rutes	147	11.12. Objectiu de qualitat paisatgística 12.....	217
8.2. Punts d'observació.....	156		
9. AVALUACIÓ DEL PAISATGE.....	161	12. PROPOSTA DE MESURES I ACCIONS.....	219
9.1. Debilitats.....	163	12.1. Objectiu de qualitat paisatgística 1.....	223
9.2. Amenaces.....	165	12.2. Objectiu de qualitat paisatgística 2.....	227
9.3. Fortaleses.....	167	12.3. Objectiu de qualitat paisatgística 3.....	229
9.4. Oportunitats.....	170	12.4. Objectiu de qualitat paisatgística 4.....	232
10. PAISATGES D'ATENCIÓ ESPECIAL.....	173	12.5. Objectiu de qualitat paisatgística 5.....	233
10.1. El paisatge d'atenció especial dels prats supraforestals en procés d'emobscament.....	176	12.6. Objectiu de qualitat paisatgística 6.....	235
10.2. El paisatge d'atenció especial dels meandres del riu Ter	178	12.7. Objectiu de qualitat paisatgística 7.....	238
10.3. El paisatge d'atenció especial de l'Eix Transversal.....	180	12.8. Objectiu de qualitat paisatgística 8.....	239
11. OBJECTIUS DE QUALITAT PAISATGÍSTICA.....	183	12.9. Objectiu de qualitat paisatgística 9.....	241
11.1. Objectiu de qualitat paisatgística 1.....	189	12.10. Objectiu de qualitat paisatgística 10.....	242
11.2. Objectiu de qualitat paisatgística 2	193	12.11. Objectiu de qualitat paisatgística 11.....	246
11.3. Objectiu de qualitat paisatgística 3.....	195	12.12. Objectiu de qualitat paisatgística 12.....	248
11.4. Objectiu de qualitat paisatgística 4.....	197	12.13. Proposta de mesures i accions transversals.....	249
11.5. Objectiu de qualitat paisatgística 5.....	199	13. CONCLUSIONS.....	251
11.6. Objectiu de qualitat paisatgística 6.....	201	14. DOCUMENTACIÓ DE REFERÈNCIA.....	259